

**ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ГНАТЮКА**

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою університету
протокол № 11 від 27 січня 2026 р.,

уведене в дію наказом ректора
від 27.01.2026 р. № 28

Богдан БУЯК

ПРОГРАМА

**підвищення кваліфікації вчителів англійської мови
закладів загальної середньої освіти
"СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО НАВЧАННЯ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ В
НОВІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ШКОЛІ"**

Розробники:

Бабій Людмила Богданівна, доцент кафедри англійської філології та методики навчання англійської мови, кандидат філологічних наук.

Бойчук Мар'яна Ігорівна, доцент кафедри англійської філології та методики навчання англійської мови, кандидат філологічних наук.

Кондратьєва Тетяна Богданівна, доцент кафедри англійської філології та методики навчання англійської мови, кандидат філологічних наук.

Напрямок підвищення кваліфікації: Сучасні підходи до навчання в Новій українській школі на рівні базової середньої освіти

Розроблено на основі:

Типова програма підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти. Наказ МОН України від 12.10.2022 № 904.

Термін дії програми: з 2026 до 2031 року.

Рецензенти:

Задорожна Ірина Павлівна, доктор педагогічних наук, професор, проректор з наукової роботи та міжнародного співробітництва ТНПУ імені Володимира Гнатюка.

Боднар Олег Ігорович, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української та іноземних мов, ТНТУ імені Івана Пулюя.

Дзюба Ірина Володимирівна, вчитель англійської мови, спеціаліст вищої категорії», педагогічне звання «Старший учитель» заступник директора з навчально-виховної роботи Тернопільської спеціалізованої школи І-ІІІ ступенів № 29 з поглибленим вивченням іноземних мов.

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма розроблена відповідно до вимог Державного стандарту загальної середньої освіти та концепції НУШ, з метою підготовки вчителя до роботи в умовах сучасних освітніх викликів. В основу курсу покладено синергію п'яти фундаментальних підходів — компетентнісного, діяльнісного, особистісно орієнтованого, інтегративного та середовищного. Основна увага приділяється трансформації ролі вчителя з транслятора готових знань у фасилітатора, який створює умови для активного саморозвитку учня та опанування ним англійської мови як інструменту для розв'язання життєвих проблем.

Змістове наповнення програми фокусується на практичних інструментах реалізації STEM-орієнтованого та проєктного навчання, що дозволяє інтегрувати іншомовну підготовку з науковими та технологічними контекстами. Особливий акцент зроблено на методиці конструювання компетентнісно орієнтованих завдань та стратегіях кооперативного навчання, що забезпечують максимальну залученість кожного учня як активного суб'єкта діяльності. Програма пропонує алгоритми роботи для очного, дистанційного та змішаного форматів, що гарантує гнучкість освітнього процесу та безперервність навчання.

Самостійна робота передбачає створення авторського методичного інструментарію, адаптованого до потреб учнів 5–7 класів, що сприяє індивідуалізації навчання. У результаті опанування програми вчитель отримує готові кейси та цифрові рішення для формування конкурентоспроможного мовця, здатного до критичного мислення та ефективної співпраці в глобальному просторі.

Актуальність розроблення типової програми для вчителів закладів загальної середньої освіти полягає в необхідності підготовки вчителів до роботи за новим Державним стандартом базової середньої освіти в контексті вимог законодавства, зокрема Конституції України, законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», та на виконання заходів державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа».

Цільова група: вчителі англійської мови закладів загальної середньої освіти.

Обсяг (тривалість): 30 годин (1 кредит ЄКТС).

Особливості реалізації програми: Реалізація програми передбачає поєднання теоретичної та практичної підготовки. Особливість реалізації цієї програми полягає в її практико-орієнтованому та адаптивному характері, де теоретичні підходи (STEM, компетентнісно-орієнтоване завдання, кооперація) перетворюються на реальний інструментарій вчителя через діяльнісний формат навчання та цифрову трансформацію. Програма спонукає вчителя стати

дизайнером власного освітнього простору, який здатен гнучко інтегрувати мовну підготовку з життєвими контекстами, забезпечувати суб'єктність учня та використовувати сучасні інструменти рефлексії для забезпечення високої якості навчання в очному, дистанційному чи змішаному режимах.

Форма (форми) підвищення кваліфікації: інституційна (очна, дистанційна, змішана).

Мета підвищення кваліфікації: вдосконалення професійних компетентностей вчителів англійської мови щодо проектування та реалізації сучасного уроку в контексті НУШ, що передбачає методологічне оновлення, інструментально-технологічне збагачення та впровадження системи рефлексії, що сприяють формуванню автономного, критично мислячого та вмотивованого учня.

Завдання підвищення кваліфікації:

- сформулювати цілісне розуміння п'яти базових освітніх підходів (компетентнісного, діяльнісного, особистісно орієнтованого, інтегративного та середовищного);
- навчити вчителя гармонійно поєднувати ці підходи для створення гнучкого освітнього середовища;
- пропрацювати практичні алгоритми створення компетентісно орієнтованих завдань;
- розробити STEM-кейси;
- розвинути фасилітаторські навички;
- поглибити вміння організовувати складну кооперативну взаємодію учнів, делегуючи відповідальність за процес навчання самому учневі.

Перелік компетентностей, що вдосконалюватимуться:

- A1. Мовно-комунікативна.
- A2. Предметно-методична.
- A3. Інформаційно-цифрова.
- Г.1. Прогностична
- Г.2. Організаційна

Очікувані результати підвищення кваліфікації:

Знання й розуміння:

- сутнісних характеристик сучасних підходів до навчання в Новій українській школі;
- спільних і відмінних рис проблемного й проектного навчання;
- умов ефективного перебігу кооперативного навчання;
- методів кооперативного навчання та формування колективної відповідальності;

- сутності та принципів діяльнісного підходу в навчанні та інструменти його реалізації в освітньому процесі;

- стратегій розвитку критичного мислення та когнітивної гнучкості.

Уміння:

- організовувати педагогічну діяльність на засадах сучасних підходів до навчання в НУШ;

- реалізовувати принципи діяльнісного підходу, застосовувати діяльнісні методи навчання та різноманітні інструменти діяльнісного підходу в освітньому процесі;

- реалізовувати визначені підходи до організації сучасного освітнього процесу в умовах очного, дистанційного й змішаного навчання;

- аналізувати, добирати та застосовувати компетентнісно орієнтовані завдання;

- моделювати уроки за базовими сценаріями проблемно-орієнтованого, проєктного, кооперативного навчання;

- планувати навчальний проєкт;

- добирати ефективні методи формування колективної відповідальності, розвитку критичного мислення й когнітивної гнучкості;

- вирізняти ознаки поверхневого та глибинного навчання;

- створювати рефлексивне навчальне середовище.

<https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-tipovoyi-programi-pidvishennya-kvalifikaciyi-vchiteliv-zakladiv-zagalnoyi-serednoyi-osviti-yaki-vprovadzhuyut-novij-derzhavnij-standart-bazovoyi-serednoyi-osviti>

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації:

Система оцінювання результатів підвищення кваліфікації вчителів англійської мови, які реалізують засади Нової української школи, ґрунтується на компетентнісному, діяльнісному та особистісно орієнтованому підходах. Оцінювання спрямоване на визначення рівня сформованості та вдосконалення професійних компетентностей вчителя іноземної мови відповідно до вимог Державного стандарту базової середньої освіти, Концепції «Нова українська школа» та Професійного стандарту вчителя загальної середньої освіти.

Оцінювання результатів навчання має комплексний характер і передбачає поєднання поточного та підсумкового оцінювання.

Поточне оцінювання здійснюється в процесі виконання практичних та аналітичних завдань, участі в методичних дискусіях, моделювання фрагментів занять та розроблення дидактичного інструментарію. При оцінюванні пріоритет надається здатності вчителя інтегрувати вивчені підходи у практичну діяльність: якість розробки компетентнісно орієнтованих завдань (КОЗ) із чітким стимулом і критеріями успіху, а також вміння проектувати STEM-кейси та сценарії кооперативної взаємодії для учнів 5–7 класів. Оцінюється майстерність розробки інструментів рефлексії та адаптації автентичних матеріалів рівнів А1–В2 згідно з принципами CLIL.

Підсумкове оцінювання спрямоване на визначення здатності вчителя інтегрувати набуті знання та навички у власну педагогічну практику. Формами підсумкового оцінювання можуть бути захист методичного портфоліо, розробка авторського STEM-кейсу або презентація проєкту уроку, що відображає готовність учителя до ефективного впровадження сучасних підходів у Новій українській школі.

Рекомендації щодо розподілу балів

60% — Поточна робота (практикуми, дискусії).

40% — Підсумкова робота (портфоліо, проєкт або STEM-кейс).

Документ про підвищення кваліфікації: Видається свідоцтво відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 р. № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» та наказом Міністерства освіти і науки України від 30.10.2020 р. № 1341 «Про затвердження Методичних рекомендацій для професійного розвитку науково-педагогічних працівників» і оприлюднюється в реєстрі виданих свідоцтв на сайті ТНПУ.

Вартість: 1020 грн (10 осіб у групі), 1500 грн (5 осіб у групі).

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Програмою передбачено системне переосмислення ролі вчителя англійської мови у 2026 році через опанування п'яти ключових підходів (компетентнісного, діяльнісного, особистісно орієнтованого, інтегративного та середовищного) для формування цілісної особистості учня в умовах НУШ. Вона спрямована на практичне оволодіння інструментами конструювання компетентісно орієнтованих завдань, методиками STEM-навчання та стратегіями кооперації, що дозволяють перетворити учня на активного суб'єкта освітнього процесу. Кінцевим результатом програми є здатність педагога ефективно поєднувати мовну підготовку з розвитком м'яких навичок (soft skills) та рефлексії, забезпечуючи високу якість навчання незалежно від формату — очного, дистанційного чи змішаного.

Особливістю програми полягає в її комплексній спрямованості на трансформацію ролі вчителя від ретранслятора знань до фасилітатора, дизайнера освітнього середовища та коуча. Програма інтегрує сучасні методологічні підходи НУШ, де англійська мова розглядається не як самоціль, а як інструмент для вирішення життєвих проблем через STEM-проєкти, кооперативне навчання та компетентісно орієнтовані завдання. Ключовий акцент зміщено з академічної правильності на практичну спроможність учня діяти, його активну суб'єктність та здатність до постійної рефлексії, що забезпечує гнучкість і результативність навчання як в очному, так і в цифровому форматах.

Самостійна робота передбачає перехід від теоретичного засвоєння понять до практичного моделювання сучасного уроку, де вчитель фокусується на чотирьох аспектах: конструюванні освітнього контенту: самостійне створення компетентнісно орієнтованих завдань та STEM-проектів, що інтегрують англійську мову з реальним життям; проектуванні взаємодії: розробка сценаріїв кооперативного навчання з чітким розподілом ролей та механізмів підтримки (scaffolding) для залучення кожного учня як активного суб'єкта; методичному дизайні оцінювання: самостійне розроблення діагностичного інструментарію — критеріальних рубрик, матриць групової діяльності та інструментів цифрової рефлексії для аналізу прогресу учнів.

Підсумкові заходи передбачають узагальнення результатів навчання та оцінювання рівня сформованості професійних компетентностей вчителів. Формами підсумкового оцінювання можуть бути розробки практичних завдань, що відображають готовність вчителя до впровадження підходів та методів навчання, які вивчалися під час навчання. За результатами успішного проходження підсумкових заходів слухачам видається документ про підвищення кваліфікації встановленого зразка.

Зміст програми складається з 2-х модулів та 6 взаємопов'язаних тем. Максимальна кількість балів, яку можуть отримати учасники - 100 балів. Прогідний бал – 86. Учасники, які успішно пройшли навчання отримують свідоцтво.

Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту Програми, складає: 30 год, з них: 8 год – лекційні заняття, 16 год – практична робота, 4 год – самостійна робота, 2 год – контрольні заходи (презентація підсумкової роботи).

Навчально-тематичний план

Назва навчальних тем	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
МОДУЛЬ 1. КОМПЕТЕНТІСНИЙ, ДІЯЛЬНІСНИЙ, ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНИЙ, ІНТЕГРАТИВНИЙ ТА СЕРЕДОВИЩНИЙ ПІДХОДИ: ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ.					
Тема 1.2. Основні ознаки компетентісного, діяльнісного, особистісно орієнтованого, інтегративного, середовищного підходів.	2	3	1	-	6
Тема 1.2. Компетентісно орієнтовані завдання як умова реалізації компетентісного підходу до навчання. Структура та методичні орієнтири для конструювання компетентісно орієнтованих завдань.	2	2		-	4
Тема 1.3. STEM-орієнтований підхід у навчанні предметів. Взаємозалежність, взаємодоповнюваність підходів щодо орієнтації сучасного освітнього процесу на особистість; їх реалізація в умовах очного, дистанційного та змішаного навчання.	-	3	1	-	4
Разом за модулем	4	8	2	-	14
МОДУЛЬ 2. ЗМІНА ПРІОРИТЕТІВ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ВІД НАКОПИЧЕННЯ ЗНАТЬ ДО РОЗВИТКУ ЖИТТЄВИХ НАВИЧОК.					
Тема 2.1. Кооперативне навчання: методи, умови ефективного перебігу, матриця оцінювання групової діяльності учнів; стратегії кооперації в класі.	2	3	1	-	6
Тема 2.2. Проблемне та проєктне навчання: сутність, механізм, освітні інструменти.	2	2		-	4
Тема 2.3. Практична зорієнтованість навчання. Включення учня в навчальну діяльність як активного суб'єкта. Рефлексивність навчання.		3	1	-	4
Разом за модулем	4	8	2	-	14
Підсумкові заходи	-		-	2	2
Усього	8	16	4	2	30

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1. КОМПЕТЕНТІСНИЙ, ДІЯЛЬНІСНИЙ, ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНИЙ, ІНТЕГРАТИВНИЙ ТА СЕРЕДОВИЩНИЙ ПІДХОДИ: ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ.

Тема 1.1. Основні ознаки компетентнісного, діяльнісного, особистісно орієнтованого, інтегративного, середовищного підходів.

Сучасна методика викладання англійської мови ґрунтується на синергії п'яти підходів: компетентнісний забезпечує готовність учня до реального спілкування, діяльнісний перетворює навчання на активну практику через проекти та гру, особистісно орієнтований адаптує процес до потреб кожної дитини, інтегративний (зокрема методика CLIL) поєднує мову з іншими науками, а середовищний створює стимулюючий фізичний та цифровий простір для занурення в іншомовну культуру. У межах цієї теми вчителям англійської мови важливо опанувати інструменти диференціації завдань, методику навчання через дію, способи оцінювання м'яких навичок (soft skills) та технології створення «живого» англійського середовища, що в комплексі дозволяє виховувати автономного та конкурентоспроможного мовця.

Тема 1.2. Компетентнісно орієнтовані завдання як умова реалізації компетентнісного підходу до навчання. Структура та методичні орієнтири для конструювання компетентнісно орієнтованих завдань.

Методика переходу від репродуктивних вправ до компетентнісно орієнтованих завдань, які базуються на специфічній структурі: наявності реального контексту (стимулу), чітко сформульованого формулювання завдання через активні дієслова, залучення джерел інформації та прозорих критеріїв оцінювання. Вчителям важливо опанувати алгоритм конструювання таких завдань, де мовний матеріал інтегрується в життєву проблему (наприклад, написання скарги на сервіс, планування бюджету подорожі чи створення відеопрезентації екологічного проекту), що дозволяє оцінювати не лише рівень граматики, а й здатність учня діяти в непередбачуваних ситуаціях. Окрему увагу слід приділити розробці інструментів самооцінювання та взаємооцінювання, а також критеріям вимірювання наскрізних умінь, як-от критичне мислення та цифрова грамотність, що є ключовим орієнтиром для реалізації вимог Державного стандарту.

Тема 1.3. STEM-орієнтований підхід у навчанні предметів. Взаємозалежність, взаємодоповнюваність підходів щодо орієнтації сучасного освітнього процесу на особистість; їх реалізація в умовах очного, дистанційного та змішаного навчання.

Вивчаючи тему STEM-орієнтованого підходу, вчителям англійської мови варто зосередитися на методиці CLIL, що дозволяє інтегрувати наукові та технічні концепції в мовне середовище, перетворюючи англійську на інструмент для дослідження та інженерного проектування. Педагогам важливо опанувати цифрові інструменти для реалізації STEM-проектів у дистанційному та змішаному форматах, а також вивчити механізми взаємодоповнюваності

підходів: як STEM-завдання можуть одночасно реалізувати діяльнісний та особистісно орієнтований підходи через командне розв'язання практичних кейсів. Особливу увагу слід приділити адаптації STEM-активностей до різних моделей навчання (синхронного та асинхронного), вмінню створювати міжпредметні завдання, що розвивають критичне мислення та цифрову грамотність учнів, забезпечуючи при цьому цілісність та персоналізацію освітнього процесу незалежно від формату присутності в класі.

МОДУЛЬ 2 ЗМІНА ПРІОРИТЕТІВ В ОСВІТНЬОМУ ПРОЦЕСІ ВІД НАКОПИЧЕННЯ ЗНАНЬ ДО РОЗВИТКУ ЖИТТЄВИХ НАВИЧОК.

Тема 2.1. Кооперативне навчання: методи, умови ефективного перебігу, матриця оцінювання групової діяльності учнів; стратегії кооперації в класі.

Вивчаючи тему кооперативного навчання, вчителям англійської мови варто зосередитися на освоєнні конкретних методів групової взаємодії, таких як Jigsaw (Ажурна пилка), Think-Pair-Share та Round Robin, адаптованих для розвитку мовленнєвих навичок. Особливу увагу слід приділити умовам ефективності: позитивній взаємозалежності, індивідуальній підзвітності та розвитку соціальних навичок (soft skills) під час дискусій іноземною мовою. Педагогам важливо навчитися розробляти матриці оцінювання (rubrics), які б вимірювали як кінцевий лінгвістичний продукт, так і якість самої співпраці в групі, а також опанувати стратегії управління класом для швидкого формування груп і розподілу ролей. Розуміння цих механізмів дозволяє вчителю перейти від фронтального викладання до ролі фасилітатора, що забезпечує максимальне мовленнєве навантаження на кожного учня (Student Talk Time) у безпечному та стимулюючому середовищі.

Тема 2.2. Проблемне та проєктне навчання: сутність, механізм, освітні інструменти.

Вивчаючи проблемне (PBL) та проєктне (PjBL) навчання, вчителям англійської мови варто зосередитися на механізмах трансформації навчального матеріалу в «життєвий виклик», де мова стає інструментом для розв'язання конкретної проблеми або створення кінцевого продукту (наприклад, розробка англійськомовного путівника чи розв'язання етичної дилеми). Педагогам важливо опанувати алгоритм запуску проєкту: від формулювання фокусуємого запитання (Driving Question) до етапу публічної презентації та рефлексії, а також вивчити цифрові інструменти фасилітації, такі як Trello або Padlet для відстеження прогресу. Особливий акцент слід зробити на балансі між розвитком предметних компетентностей (лексика, граматики) та наскрізних умінь (командна робота, критичне мислення), а також на методах автентичного оцінювання, що дозволяють виміряти не лише результат, а й динаміку дослідницької діяльності учнів у процесі роботи над проєктом.

Тема 2.3. Практична зорієнтованість навчання. Включення учня в навчальну діяльність як активного суб'єкта. Рефлексивність навчання.

У межах цієї теми вчителям англійської мови варто зосередитися на переході від теоретичного вивчення правил до практико-орієнтованого моделювання реальних життєвих ситуацій (наприклад, бронювання житла, проходження інтерв'ю чи ведення дебатів), де учень стає активним суб'єктом, який самостійно приймає рішення та обирає мовні засоби. Педагогам необхідно опанувати техніки scaffolding (підтримки) для передачі відповідальності за навчання самому учневі, а також вивчити інструменти рефлексії, такі як мовні портфоліо Europass, рефлексивні щоденники та цифрові опитувальники (наприклад, Mentimeter), що допомагають дитині усвідомити власний прогрес і зони росту. Окрему увагу слід приділити методам формування автономії учня, де вчитель діє як коуч, спрямовуючи процес аналізу помилок та постановки індивідуальних навчальних цілей, що є основою для концепції навчання впродовж життя.

3.1.Орієнтовний перелік практичних завдань

Завдання до теми 1.1. Основні ознаки компетентнісного, діяльнісного, особистісно орієнтованого, інтегративного, середовищного підходів.

1. Проєктувальний конструктор «Урок у п'яти вимірах»
Оберіть одну стандартну тему з навчальної програми (наприклад, "Environmental Protection") і розробіть для неї п'ять мікро-активностей, кожна з яких демонструє конкретний підхід: компетентнісний, діяльнісний, особистісно орієнтований, середовищний.

2. Оберіть одну типову вправу з підручника та трансформуйте її у компетентнісно орієнтоване завдання з реальним контекстом.

3. Використовуючи платформу (Canva або Genially), розробіть план короткострокового міжпредметного міні-проєкту, що демонструє інтегративний підхід у поєднанні з діяльнісним.

4. Створіть фрагмент дистанційного курсу на Padlet або у Microsoft Teams, який реалізує середовищний підхід, включаючи організацію навігації, бібліотеку корисних ресурсів, зону для дискусій та інструменти рефлексії, що забезпечує активну суб'єктність учня навіть в умовах змішаного навчання.

Завдання до теми 1.2. Компетентнісно орієнтовані завдання як умова реалізації компетентнісного підходу до навчання. Структура та методичні орієнтири для конструювання компетентнісно орієнтованих завдань.

1. Оберіть стандартну граматичну або лексичну вправу з підручника (наприклад, Degrees of Comparison) і перетворіть її на КОЗ, додавши стимул та контекст.

2. Створіть завдання за чітким методичним алгоритмом, що включає всі компоненти структури: стимул, завдання (формулювання), чітка інструкція з використанням активних дієслів, джерело, продукт.

3. Для обраного компетентнісного завдання розробіть матрицю оцінювання. Замість традиційного «кількість помилок», пропишіть критерії успіху за рівнями: зміст/стратегічність/взаємодія чи ін.

4. Проаналізуйте готові завдання з міжнародних мовних тестів (наприклад, PISA або Cambridge Exams) та деконструйте їх. Визначіть, які саме ключові компетентності задіяні в кожному завданні, та запропонуйте як адаптувати цей досвід для звичайного уроку в 5–9 класах НУШ.

Завдання до теми 1.3. STEM-орієнтований підхід у навчанні предметів. Взаємозалежність, взаємодоповнюваність підходів щодо орієнтації сучасного освітнього процесу на особистість; їх реалізація в умовах очного, дистанційного та змішаного навчання.

1. STEM-проект: "The Ideal Eco-House". Уявіть учнів у ролі архітекторів-екологів, які мають спроектувати кімнату або будинок майбутнього.

2. Завдання-виклик: "Master of Budget: My Birthday Party". Розробіть завдання, у якому учень зможе проявити уміння планувати подію та розподіляти бюджет.

3. Цифрова лабораторія: "Weather Reporter & Scientist" Розробіть завдання із STEM-компонентом до теми Погода.

Завдання до теми 2.1. Кооперативне навчання: методи, умови ефективного перебігу, матриця оцінювання групової діяльності учнів; стратегії кооперації в класі.

1. Проектування «Сценарію ролей» для методу Jigsaw
Оберіть складний автентичний текст англійською мовою (наприклад, стаття про новітні технології 2026 року). Розробіть інструкційні картки для чотирьох «експертних груп» так, щоб інформація не дублювалася, а фінальне завдання (наприклад, заповнення інфографіки) було неможливим без внеску кожного учасника.

2. Розробка Матриці 360° для оцінювання групової роботи
Створіть критеріальну сітку для оцінювання діяльності групи в 5–9 класах. Матриця має містити три блоки: academic (правильність вживання граматичних структур); social (вміння слухати партнера, надання допомоги); digital (ефективність використання спільного онлайн-простору).

3. Опишіть алгоритм дій вчителя для ситуації, коли в групі один учень виконує всю роботу, а інші залишаються пасивними. Запропонуйте 3 конкретні стратегії індивідуальної підзвітності (наприклад, метод випадкового репортера або кольорове маркування внеску в Google Slides).

4. Використовуючи платформу Miro або Canva Whiteboards, розробіть шаблон для групової роботи (наприклад, Brainstorming або Group Project). У шаблоні мають бути передбачені зони для індивідуальних ідей та спільна зона для синтезу рішень, що демонструє готовність вчителя до змішаного навчання.

Завдання до теми 2.2. Проблемне та проєктне навчання: сутність, механізм, освітні інструменти.

1. Візьміть стандартну тему з програми (наприклад, "Jobs of the Future") і перетворіть її на проблемний кейс. Замість простого переліку професій, сформулюйте запитання, яке не має однозначної відповіді (наприклад: "*How can we use English to persuade an AI robot to hire us for a job in 2030?*"). Розробіть план пошукової діяльності учнів для розв'язання цієї дилеми.

2. Створіть графік реалізації проєкту для 5–9 класів (наприклад, "School Charity Fair"). Визначте етапи: запуск; що треба вивчити з англійської, щоб провести ярмарок; створення англомовних буклетів/меню; презентація.

3. Створіть цифровий «кейс інструментів» для підтримки проєктної діяльності. Добірка має містити ресурси для трьох завдань: комунікація та планування (наприклад, Trello); дослідження та збір даних (англомовні пошукові системи чи ШІ-чат-боти); створення фінального продукту.

4. Розробіть критерії оцінювання проєкту, де акцент зміщено з граматичної правильності на якість розв'язання проблеми. Включіть у матрицю оцінювання рівень інноваційності, критичне мислення та вміння презентувати результат англійською мовою перед аудиторією. Окремо розробіть форму для «peer feedback» (взаємооцінювання учнями), щоб розвивати в них навички конструктивної критики.

Завдання до теми 2.3. Практична зорієнтованість навчання. Включення учня в навчальну діяльність як активного суб'єкта. Рефлексивність навчання.

1. Створіть комплексну симуляцію до теми "Shopping": (покупець, продавець-консультант, менеджер, турист). Учні повинні розв'язати реальну проблему, використовуючи тематичну лексику.

2. Розробіть структуру мовного портфоліо (як паперового, так і цифрового на Google Drive чи в Canva). Створіть чек-листи та рубрики, де учень самостійно відмічає досягнення.

3. Запропонуйте, як можна впровадити техніку «Fishbowl» для активізації дискусії.

Підготуйте тему для дебатів (наприклад, "Should we have school uniform?").

4. Створіть набір шаблонів для коротких завдань на початок або кінець уроку, які учні заповнюють за 1-2 хвилини: "Three things I learned today..." "One question I still have..." "One mistake I made and corrected myself..."

3.2. Орієнтовний перелік питань для самостійного опрацювання

1. Компетентнісний підхід: Як трансформувати знання граматичних структур у конкретне вміння розв'язувати життєві проблеми (наприклад, написання скарги чи запити) англійською мовою?

2. Діяльнісний підхід: Яке співвідношення часу вчителя (ТТТ) та часу учня (СТТ) є оптимальним на сучасному уроці, і які методики дозволяють мінімізувати пасивність учнів?

3. Особистісно орієнтований підхід: Які цифрові інструменти (наприклад, LearningApps або Quizizz) дозволяють найефективніше диференціювати завдання за рівнем складності та темпом учнів?

4. Інтегративний підхід: У чому полягає різниця між звичайним уроком англійської мови та уроком за методикою CLIL, де мова є лише засобом вивчення іншого предмета?

5. Середовищний підхід: Як створити англomовне середовище в умовах дистанційного навчання, використовуючи віртуальні дошки (Padlet) та інтерактивні платформи?

6. Конструювання КОЗ: Які обов'язкові компоненти має містити компетентісно орієнтоване завдання, щоб воно перевіряло не лише знання слів, а й здатність діяти в конкретній ситуації?

7. Кооперативне навчання: Як правильно розподілити ролі в групі (Timekeeper, Secretary, Encourager), щоб забезпечити позитивну взаємозалежність та уникнути домінування одного учня?

8. Оцінювання в групах: Які критерії слід включити до матриці оцінювання групової роботи, щоб об'єктивно виміряти як мовленнєвий результат, так і якість співпраці?

9. Проблемне та проєктне навчання: Чим відрізняється короткострокова проблемна ситуація на уроці від довгострокового навчального проєкту (PBL)?

10. STEM-підхід: Яким чином інтеграція англійської мови з науковими чи технічними темами сприяє розвитку критичного мислення та креативності учнів 5-7 класів?

11. Суб'єктність учня: Які стратегії scaffolding допомагають учневі поступово перейти від виконання вказівок вчителя до самостійного планування своєї навчальної діяльності?

12. Рефлексивність: Як зробити етап рефлексії наприкінці уроку змістовнішим, ніж просто відповідь на запитання "Did you like the lesson?", і навчити учнів аналізувати власний прогрес?

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативно-правові документи

1. Нова Українська школа. Концептуальні засади реформування освіти України. 2016. URL: <https://mon.gov.ua/static-objects/mon/sites/1/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>

2. Постанова Кабміну України від 25 липня 2024 р. № 851. Київ «Про затвердження Державного стандарту профільної середньої освіти». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/851-2024-%D0%BF/print>

3. Розпорядження Кабінету України від 14 грудня 2016 р. № 988-р «Про схвалення Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/988-2016-%D1%80#Text>

4. Типова програма підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти. Наказ МОН України від 12. 10. 2022 р. № 904. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-tipovoyi-programi-pidvishennya-kvalifikaciyi-vchiteliv-zakladiv-zagalnoyi-serednoyi-osviti-yaki-vprovadzhuut-novij-derzhavnij-standart-bazovoyi-serednoyi-osviti>

5. Професійний стандарт «Вчитель закладу загальної середньої освіти» (наказ Міністерства освіти і науки України від 29.08.2024 № 1225). URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-profesiinoho-standartu-vchytel-zakladu-zahalnoi-serednoi-osvity>.

Основна література

1. Бігич О. Б. Діяльнісний підхід у навчанні іноземних мов. – Київ : Ленвіт, 2011. – 168 с.
2. Борецька Г. Е. Формування іншомовної комунікативної компетентності учнів. – Київ : Ленвіт, 2012. – 192 с.
3. Гапонова С. В. Формувальне оцінювання у навчанні іноземних мов. – Київ : Освіта, 2019. – 144 с.
4. Калініна Л. В. Компетентісно орієнтовані завдання з іноземної мови в основній школі. – Київ : Генеза, 2015. – 128 с.
5. Коваленко О. Я. Інтерактивні технології у навчанні іноземних мов. – Харків : Основа, 2010. – 176 с.
6. Ніколаєва С. Ю. Компетентісно орієнтоване навчання іноземних мов. – Київ : Ленвіт, 2010. – 192 с.
7. Пассов Є. І. Комунікативний метод навчання іншомовного спілкування. – Київ : Ленвіт, 2003. – 272 с.
8. Савченко О. Я. Формування ключових і предметних компетентностей учнів. – Київ : Педагогічна думка, 2013. – 176 с.
9. Beckett G. H., Miller P. C. (eds.). Project-Based Second and Foreign Language Education. – Greenwich, CT : Information Age Publishing, 2006. – 320 p.
10. Brown H. D. Teaching by Principles: An Interactive Approach to Language Pedagogy. – 3rd ed. – White Plains, NY : Pearson Education, 2007. – 480 p.

Додаткова література

1. Andrade H., Brookhart S. M. Classroom Assessment as the Development of Learning. – New York : Routledge, 2016. – 192 p.
2. Bybee R. The BSCS 5E Instructional Model: Creating Teachable Moments. – Arlington, VA : NSTA Press, 2015. – 160 p.
3. Byram M. Teaching and Assessing Intercultural Communicative Competence. – Clevedon : Multilingual Matters, 1997. – 124 p.
4. Harmer J. How to Teach English. – Harlow : Longman, 2007. – 288 p.
5. Hattie J. Visible Learning for Teachers: Maximizing Impact on Learning. – London : Routledge, 2012. – 256 p.
6. Johnson D. W., Johnson R. T., Holubec E. Cooperation in the Classroom. –

Edina, MN : Interaction Book Company, 2008. – 224 p.

7. Larmer J., Mergendoller J., Boss S. *Setting the Standard for Project Based Learning*. – Alexandria, VA : ASCD, 2015. – 192 p.

8. McDonough J., Shaw C., Masuhara H. *Materials and Methods in ELT*. – 3rd ed. – Oxford : Wiley-Blackwell, 2013. – 336 p.

9. Mehisto P., Marsh D., Frigols M. J. *Uncovering CLIL*. – Oxford : Macmillan, 2008. – 256 p.

10. Moon J. *Reflection in Learning and Professional Development*. – London : Routledge, 2004. – 248 p.